
Lausunnon pääsanomat:

- Luontokadon pysäyttämisen täytyy olla tavoite, josta käsin luonnonsuojelua koskevia lakialoitteita arvioidaan. Tavoite sisältyy hallitusohjelmaan ja EU:n biodiversiteettistrategiaan. Lakiehdotus tarvitsisi etukäteisen tieteellisen arvion siitä, että ehdotus tekee tavoitteen saavuttamisen mahdolliseksi. Tällaista ei ole.
- Esitys luonnonsuojelulainsäädännön seuraavaa pääpiirteissään vakiintunutta luonnonsuojelun linjaa, joka on osoittautunut riittämättömäksi. Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen jatkuu voimakkaana.
- Luonnonsuojelulain keinovalikoima ei esityksessä merkittävästi laajene, vaikka laajennuksen tarve on todettu voimassa olevan lain toimivuusarvioissa. Näin esitys on lähtökohdiltaan riittämätön.
- Luonnon monimuotoisuuden kadon pysäyttäminen edellyttää tärkeimpien ajurien eli maankäytön muutosten ja luonnonvarojen ylikäytön hillintää. Hallituksen esitys on näiltä osin riittämätön.
- Kansainvälinen luontopaneeli IPBES peräänkuuluttaa *järjestelmätason muutoksia*. Suomessa BIOS on esittänyt *ekologista jälleenrakennusta*, joka löytyy myös nykyisestä hallitusohjelmasta. Esitys luonnonsuojelulainsäädännön ei sisällä pyrkimystä tällaiseen kokonaisvaltaiseen muutokseen, vaan luonnonsuojelulain suhde muuhun lainsäädäntöön jää julkilausutusti entisen kaltaiseksi.
- Monimuotoisuuden turvaamisen ja elvyttämisen tarve myös luonnonsuojelun ulkopuolella tunnustetaan, mutta pyrkimys jää lakiehdotuksessa hampaattomaksi. Se on kuitenkin välttämätöntä monien korvaamattomien ekosysteemipalveluiden jatkuvuudelle. Luonnon monimuotoisuus on tärkeää kaikkialla, ei vain suojellussa luonnossa.
- Luontotyyppien merkityksen korostaminen on positiivinen muutos, mutta koska asian huomioon ottaminen jää pitkälti "informatiiviseksi", se ei merkittävästi lisää vaikutusta luontokadon torjuntaan.
- Erityisen ongelmallista esityksessä on tapa, jolla ekologinen kompensatio tuodaan lakiin yhtäältä vapaaehtoisena ja toisaalta epäselvästi määriteltynä suhteessa suojelutoimien hierarkiaan (välttäminen, minimoiminen, korjaaminen, ja kompensatio). Toimivuusarvioissa viimekätiseksi suositeltu keino uhkaa muuttua ensisijaiseksi ja luonnon monimuotoisuuden

heikentämistä oikeuttavaksi keinoksi. Tällöin esimerkiksi Dasguptan raportin korostama luonnon toiminnallisten piirteiden olennainen *korvaamattomuus* sivuutetaan.

- BIOS-tutkimusyksikkö toteaa, että kiihtyvän luonnon monimuotoisuuden kadon aikana tarvittaisiin rohkeammin yhteen nivoutuvaa lainsäädäntöä, jonka raamit muodostaa tieteellinen tieto ekologisista reunaehdoista, mukaan lukien luonnonvarojen käytön laadulliset ja määrälliset rajat. Kuten hallituksen esityksessä oikein todetaan, luonnonsuojelulaki ei yksin riitä päämäärän eli luontokadon pysäyttämisen tavoittamiseen. Juuri siksi tarvitaan perusteellisempaa lainsäädännöllistä uudistustyötä – vaihtoehtoa, joka lain valmistelussa eksplisiittisesti hylättiin.
-

EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja kääntää sen kehitys myönteiseksi vuoteen 2030 mennessä. Myös Sanna Marinin hallituksen ohjelmassa tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen – tosin ilman selkeää aikataulua. Kuitenkin hallitusohjelman tavoite on sidottu YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteisiin: Suomenkin allekirjoittamassa Kunmingin julkilausumassa tavoitevuodeksi asetettiin 2030, ja Kunmingin prosessin aikana sen voi perustellusti olettaa vakiintuvan myös globaaliksi pyrinöksi. Lakiehdotuksen tavoitteenasettelusta (57) puuttuu tavoitevuosi: sen sijaan viitataan epämääräisemmin pyrkimykseen “luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi ja hidastamiseksi”. Koska Suomi on sitoutunut *pysäyttämiseen* tiukalla aikataululla, “hidastaminen” on tarpeeton liudennus tavoitteenasettelussa. Tavoitteenasettelu ei ole ajan tasalla.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä ei ole saatu pysäytettyä voimassa olevalla lainsäädännöllä (14, 32, 103). Nykymuotoinen lainsäädäntö ja muut toimet luonnon monimuotoisuuden kadon hillitsemiseksi ja pysäyttämiseksi ovat täten osoittautuneet riittämättömiksi. Esityksessä myös oikein todetaan, että luonnon monimuotoisuuden tila on jatkanut heikentymistään niin globaalisti kuin Suomessa, ja heikentymisen vauhti on kiihtynyt (15). Lain uudistus on ehdottomasti tarpeen, mutta sen laatimisessa on otettava vakavasti aiemman lainsäädännön tunnistettu riittämättömyys. Uuden lain on vastattava tähän haasteeseen, yhteen aikakauden suurimmista ongelmista. Lakiehdotuksen kykyä edistää voimallisesti tavoitteen saavuttamista pitää arvioida tieteellisesti etukäteisesti, sillä kiihtyvän ympäristökriisin aikana jälkikäteinen seuranta on riittämätöntä.

Vaikka etukäteiseen arviointiin kuuluu väistämätön epävarmuus, etenkin luonnonympäristöjen muutosten kiihtyessä ilmastonmuutoksen edetessä (luontotyyppien muuttuminen toiseksi, lajien levinneisyysalueiden muutokset), on

täysin mahdollista esittää perusteltuja tieteellisiä arvioita lainsäädännön keinovalikoiman riittävydestä. Hallituksen esityksessä ei konkreettisesti käsitellä sitä, millä tavoin lakiehdotus edistää luontokadon pysäyttämistä vuoteen 2030 mennessä ja onko tavoitteen saavuttaminen todennäköistä.

Myös lainsäädännön arviointineuvosto kiinnitti huomiota siihen, että lakiehdotuksen vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen on arvioitu epäselvästi (131). Hallituksen esityksessä huomautetaan tähän aivan oikein, että luonnonsuojelulainsäädäntö ei yksin riitä tavoitteen saavuttamiseen eli luontokadon pysäyttämiseen (32, 43, 56), vaan se muodostaa ”reunaehdoja” toiminnalle (131). Tällöin on tietenkin arvioitava, *ovatko nuo reunaehdot riittäviä*.

Huolimatta joistakin kiitettävistä muutoksista ja lisäyksistä voimassa olevaan luonnonsuojelulakiin nähden, BIOS-tutkimusyksikkö toteaa, että hallituksen esitys luonnonsuojelulaiksi sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta *seuraa edelleen pääpiirteissään vallitsevaa lainsäädännön linjaa*. Kuten yllä todettiin, vallitseva lainsäädäntö ei ole ollut tehtävänsä tasalla. Oireellista on, että lakiehdotuksen ympäristövaikutusten arvioinnissa vaikutusten todetaan olevan pitkälti ehdollisia, ”välillisiä” ja vapaaehtoisuuden vuoksi velvoittamattomia (87–88). Näin ehdotus on riittämätön.

Tieteellinen tutkimus on vastaansanomattomasti osoittanut, kuten hallituksen esityksessä kuvataan (10, 15), että luonnon monimuotoisuuden kadon tärkeimmät ajurit ovat maankäytön tavat ja maankäytön muutokset sekä kaiken kaikkiaan luonnonvarojen kulutuksen kestämyttömyys niin määrällisesti kuin laadullisesti. Tämä on todettu myös aiemman lain toimivuusarvioissa 2010 ja 2020 (29, 30). Luonnon monimuotoisuus on monisäikeinen ilmiöjoukko, ja sen heikkenemisen taustalla on monia syitä, mutta ilman näihin perustaviin ajureihin puuttumista ei nykyistä yhä huonompaa kehityssuuntaa ole mahdollista kääntää. Lajien ja elinympäristöjen suojeleminen on yksinään riittämätön keino siihen. Vaikka hallituksen esitys mainitsee tarpeen laajeta tämän alueen ulkopuolelle, merkittäviä askeleita sitä kohti ei esitykseen sisälly.

Kuten hallituksen esityksessäkään mainitaan (15), kansainvälinen luontopaneeli IPBES on todennut, että nykymuotoisten toimien sijaan tarvitaan *järjestelmätason muutoksia*. BIOS-tutkimusyksikkö on kuvannut tällaista muutosta Suomessa *ekologiseksi jälleenrakennukseksi* (<https://eko.bios.fi/>) – käsite on omaksuttu myös Sanna Marinin hallituksen ohjelmaan. On huolestuttavaa, että maininnasta huolimatta tällaista järjestelmätason pyrkimystä ei esitykseen sisälly. Luonnonsuojelulain keinovalikoima ei merkittävästi laajene, vaikka laajennuksen tarve on todettu voimassa olevan lain toimivuusarvioissa (32). Näin edellä kuvattuihin luonnon monimuotoisuuden kadon tärkeimpiin ajureihin ei päästä merkittävästi vaikuttamaan.

Merkittävä tapa edistää tällaista järjestelmätason muutosta olisi luonnonsuojelulain vahvempi synergia muun lainsäädännön kanssa, ja tällaisen muutoksen tarve todetaankin hallituksen esityksessä useaan otteeseen (mm. 32, 98). Suhteessa muihin lakeihin pyrkimykseksi kuitenkin määritellään ”pysyttää nykyinen sääntelytila” (65)

ja todetaan, että “merkittävä osa sääntelystä, samoin kuin lain keskeinen rakenne säilyvät voimassa olevan luonnonsuojelulain mukaisina” (66). Niin ikään todetaan, että “uudet suojelukeinot ovat varsin rajattuja” (70). Luontotyyppien ja eliöläjien suojelun kohdalla vaikutusten arvioissa myös todetaan, että monimuotoisuusvaikutuksia heikentää “huomioinnottomuuden päätöksenteossa” riittämättömyys luvan hylkäämisen perusteena (92,93). Alueelliset monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelmat ovat kyllä lupaava askel kokonaisvaltaisuuden suuntaan, mutta kuten vaikutusten arvioissakin todetaan, vapaaehtoisuus vähentää suunnittelun kokonaisvaltaisuutta (89). Kaikki tämä on ristiriidassa sen kanssa, että vallitseva luonnonsuojelulainsäädäntö on todettu hallituksen esityksessäänkin useaan otteeseen riittämättömäksi. Palaamme lakiehdotuksen kokonaisvaltaisuuden puutteeseen tämän lausunnon lopuksi.

Lakiehdotus on rakentunut pitkälti edelleen sille pohjalle, että luonnon monimuotoisuuden suojelu koskee ensisijaisesti lajien ja niiden elinympäristöjen suojelua. Nämä perinteiset suojelun muodot ovat välttämätön osa luonnon monimuotoisuuden kadon torjumista, mutta ne eivät riitä. Uudet lisäykset koskien luontotyyppien uhanalaisuutta ovat sinänsä kiitettäviä, mutta koska “säännös olisi luonteeltaan informatiivinen, eikä aiheuttaisi välittömästi luonnonsuojelulakiin perustuvia uusia velvoitteita” (84, ks. 92, 106), sen vaikutus uhkaa jäädä vähäiseksi. Esityksen kuvaukset siitä, että lakiehdotuksessa pyritään luontotyyppien statuksen merkittävään parantamiseen, ovat räikeässä ristiriidassa tämän kanssa. Lisäksi huolestuttavasti todetaan: “suojeltavat kohteet (kuten lajit ja luontotyypit) ovat usein alueelliselta ulottuvuudeltaan varsin rajallisia” (69).

Kuitenkin kuten lakiehdotuksessa todetaan, EU:n biodiversiteettistrategiaan liittyvä paitsi edellä mainittu vahva tavoite luontokadon pysäyttämiseksi myös laajempi näkökulma: luonnonalueiden kytkeytyneisyys, laaja maisemataso, monimuotoisuuden säilyminen myös suojelualueiden ulkopuolella sekä ekosysteemipalvelut (30). Vaikka hallituksen esityksessä todetaankin useaan otteeseen luonnon monimuotoisuuden merkitys suojelualueiden ulkopuolella (esim. 44), konkretia puuttuu.

BIOS muistuttaa, että luonnon monimuotoisuus ei ole vain lajimäärän ja elinympäristöjen kirjon asia, vaan siitä riippuu myös sellaisten aineen ja energian kiertojen ylläpito ja uusiutuminen, josta *kaikki ihmiselämä ja hyvinvoinnin luominen on riippuvaista*. “Luonnon monimuotoisuus liittyy läpileikkaavasti kaikkeen yhteiskunnalliseen toimintaan, ja viime kädessä asettaa sille myös reunaehdot”, todetaan myös hallituksen esityksessä (98). Nykyään on tullut tavaksi puhua kestävyuden lajeista (ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen) rinnakkaisina ja tasa-arvoisina, mutta tällainen puhetapa sivuuttaa ekologisten reunaehdotusten *perimmäisyyden*. Ilman niiden säilymistä mitkään muut kestävyuden lajit eivät ole mahdollisia. Hallituksen esityksessä myös “ekosysteemilähestymistapa” määritellään (17) tavalla, joka ei korosta ekologisten reunaehdotusten perimmäisyyttä vaan niiden rinnakkaisuutta yllä kuvatulla tavalla. YK:n biodiversiteettisopimukseen pohjaavan käsitteen pääidea on kuitenkin ekosysteemien rakenteen ja toiminnan suojelu, jotta ekosysteemien kyky tuottaa välttämättömiä palveluja säilyy.

Luonnonvarojen kestävä käyttö on luonnon monimuotoisuuden varjeluun ja elvyttämisen ydinasia – kaikkialla, ei vain suojellussa luonnossa. Esityksessä toistuvasti esiin nostetut *ekosysteemipalvelut* eivät synny vain siinä luonnossa, jota rajataan luonnonsuojelualueille tai suojellaan muutoin erillisinä alueina, vaan ekosysteemipalveluita tuottavat luonnon prosessit kaikkialla – toisin sanoen myös maatalousalueilla, talousmetsissä, vesistöissä ja niin edelleen. Näitä prosesseja häiritsevät kestävämmät tuotannon, teollisuuden, kulutuksen, asumisen yms. käytännöt, ja niiden turvaaminen vaatii laajaa elämäntapojen muutosta – edellä kuvattua *järjestelmätason muutosta*. Kuten sanottua, tämä jää pääosin hallituksen esityksen ulkopuolelle.

Hallituksen esityksessä ohimennen mainittu Dasguptan raportti (67) on tuonut osaltaan laajempaa keskustelua luonnon monimuotoisuudesta Suomeen. Tosin kuten BIOS-tutkimusyksikkö on todennut (<https://bios.fi/life-matters-everywhere-the-notion-of-biodiversity-in-the-dasgupta-review/>), raportista hallituksen esitykseenkin omaksuttu luonnon tarkastelu *varallisuutena* tai *pääomana* (68) tahtoo painottaa sellaista ymmärrystä, että tuo varallisuus sijaitsee ennen kaikkea *erillisillä* luontoalueilla ja niiden monimuotoisuudessa. “Kun luontoa turvataan, se tuottaa ihmisille palveluita”, on ajatus yksinkertaisessa muodossaan.

On kuitenkin kriittisen tärkeää ymmärtää, että lukuisten ekosysteemipalveluiden turvaamisessa on varantojen sijaan pikemminkin kyse erilaisten *virtojen* (ravinnekierrot, veden puhdistuminen jne.) jatkuvuuden turvaamisesta, jolloin avainasemassa ovat tuotanto- ja kulutuskäytäntöjemme muutokset ja luonto niiden piirissä. Kuten Dasguptan raportissa todetaan, luonnon prosessit ovat usein *korvaamattomia* (non-substitutability): yhden vaurion tai haitan korvaaminen muualla ei korvaa menetettyjä luonnon toiminnallisia piirteitä. Niinpä hallituksen esityksessä kuvattu periaate “ei luonnon nettohävikkiä” on ongelmallinen: yhtäällä hävitetyn luonnon monimuotoisuuden korvaamisesta toisaalta ei seuraa nettonollaa, vaan häviämisen vaikutukset luonnon toiminnallisuuteen säilyvät. Lakiehdotuksen vaikutusten arvioissa ilmoitetaan lisäksi, että huomioonottaminen päätöksenteossa ei koske “ekosysteemipalveluita (esimerkiksi pölytystä) hoitavia tai muita toiminnallisia avainlajeja” (93) – eli juuri tämä kriittisen tärkeä monimuotoisuuden ulottuvuus jää katveeseen.

Tämän vuoksi BIOS-tutkimusyksikkö toteaa, että ehdotettu ekologisten kompensatioiden rooli on syvästi ongelmallinen. Ensinnäkin puhtaasti vapaaehtoisena sen vaikuttavuudesta vallitsee suuri epävarmuus, kuten esityksessäkin todetaan. Toiseksi, vuoden 2020 toimivuusarviossa ekologisia kompensatioita ehdotettiin yleistä etua ajavien hankkeiden poikkeuslupiin tai tilanteisiin, joissa luontoarvojen heikentämistä ei voida välttää (62). Tällaisessa lähestymistavalla ekologinen kompensatio on luonnonsuojelutoimien hierarkiassa *viimekätinen*, ja sen edellä ovat tärkeysjärjestyksessä haitan välttäminen, minimoiminen ja sen korjaaminen. Hallituksen esityksessä ekologinen kompensatio ei kytkeydy minkäänlaiseen hierarkiaan. Juuri tällöin yksiulotteinen “ei nettohävikkiä” -ajatus voi saada muodon, että luonnon monimuotoisuuden hävittäminen oikeutetaan

korvaamalla se toisaalla. Mutta kuten sanottua, varsinainen korvautuvuus ei juuri koskaan ole mahdollista – juuri siksi ekologisen kompensaation tulisi olla viimekätinen “last resort”. Hallituksen esityksessä taas “ekologisen kompensaation säännöksillä vastattaisiin yritysten ympäristövastuun osoittamistarpeeseen” (62), mikä kuvastaa pikemmin keinon ensisijaisuutta.

Esityksessä todetaan useita kertoja, että kunnollisia kokemuksia ekologisen kompensaation toimivuudesta ja eri toimijoiden halusta omaksua sen käytäntöjä ei juuri ole. Tästä huolimatta ekologinen kompensaatio on esityksen näkyvimpiä ellei näkyvin uusi toimi. Tarvittavia kokemuksia kompensaatioiden toiminnasta saataisiin ainoastaan laajoilla kokeiluilla, joissa kompensaatioiden suhdetta muuhun luonnonsuojelun keinohierarkiaan voitaisiin testata. Sen sijaan esityksessä lanseerataan vapaaehtoisuuteen perustuvaa käytäntöä, jonka määritelmät ovat niin löyhät, että riski siitä, että kompensaatiot muuttuvat monimuotoisuuden heikentämisen välineeksi, on ilmeinen. Kompensaation riskistä “löystyttää” suojelua mainitaan lakiehdotuksen perusteluissa, mutta tätä riskiä torjutaan ainoastaan tiukan lajinsuojelun kohdalla (127). Tämä ongelma on kuitenkin vähintään yhtä merkittävä koskiessaan laajempia ekologisia kokonaisuuksia ja niiden toiminnallisuutta. Näin kompensaatio lakiehdotuksen muotoilemana ei voi toteuttaa esityksessä mainittua kokonaisuheikentymättömyyttä: sen tulee olla, kuten sanottua, viimekätinen keino.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamiselle ja elvyttämiselle on kriittisen tärkeää, että joillekin asioille voidaan sanoa “ei”. Ekologisen kriisin oloissa on asioita, joille ei ole mielekästä määritellä hintaa. Tämä on myös Dasguptan raportin ydinviestejä. Vieraillessaan Helsingissä toukokuussa 2022 Partha Dasgupta totesi painokkaasti esityksensä jälkeisessä keskustelussa, että “keikahduspisteiden” (*tipping points*) vaara, luonnonjärjestelmien yllättävän, peruuttamattoman ja epälineaarisen muutoksen mahdollisuus, tekee pelkkään hintamekanismiin nojaamisen riittämättömäksi – selvät kiellot ja rajoitukset ovat välttämättömiä.

Hallituksen esityksessä todetaan lisäksi: “Tavoitteena tulisi olla tasapainon löytäminen luontoarvoja heikentävien ja niitä suojelevien toimenpiteiden kesken. Kyse on käytännössä ekologisesta kompensaatiosta, jota tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan vapaaehtoisena sisällytettäväksi osaksi luonnonsuojelulakia.” (30) Tavoitteen asettaminen heikentämisen ja suojelun *tasapainoksi* tilanteessa, jossa luonnon monimuotoisuuden tilaa olisi pikemminkin elvytettävä laajalti, kuvastaa sitä, miten epävarmalla pohjalla ekologinen kompensaatio on nykyisessä esityksessä. BIOS-tutkimusyksikkö kehottaa painavasti muokkaamaan ekologista kompensaatiota kohti toimivuusarvioissa esitettyä viimekätistä linjaa.

Lopuksi palaamme keskeisimpään ongelmaan eli lakiehdotuksen kokonaisvaltaisuuden puutteeseen ja pitäytymiseen riittämättömäksi osoittautuneen luonnonsuojelulain kehityksessä.

Hallituksen esityksen kohdassa “Muut toteuttamisvaihtoehdot” mainitaan, että uuden luonnonsuojelulain valmisteluvaiheessa esillä on ollut myös puitelain kaltainen biodiversiteettilaki. Tämä mahdollisuus on hylätty, koska se olisi vaatinut

“huomattavan laajaa yhteiskunnallista keskustelua koko ympäristölainsäädännön lähtökohdista ja tavoitteista” (103). Samassa yhteydessä todetaan nykyisen luonnonsuojelulain toimivan “suhteellisen hyvin” (103), mikä on räikeässä ristiriidassa muualla hallituksen esityksessä todetun kanssa: luonnon monimuotoisuuden heikentäminen jatkuu ja kiihtyy. Hallitus on päätenyt lakiesitykseen, joka painottaa keskeisissä kohdin vapaaehtoisuutta, informatiivisuutta ja suhteellisen kevyitä taloudellisia kannustimia luonnonsuojelukäytännöissä. Kiihtyvän luontokadon aikana on hämmäntävää, että laajapohjaisemman ympäristölainsäädännön mahdollisuus on hylätty.

BIOS-tutkimusyksikkö toteaa, että luonnon monimuotoisuuden kadon pysäyttäminen edellyttäisi juuri edellä kuvattua ympäristölainsäädännön lähtökohtien ja tavoitteiden uudelleenarviointia, sekä kytkemistä vahvasti ja läpäisevästi muuhun lainsäädäntöön. Hallituksen esityksessäkin todetaan: “Usein sellainen monimuotoisuuden heikentyminen ja jopa menetys, joka liittyy elinkeinorakenteen muuttumiseen ja ilmenee esimerkiksi perinnebiotooppien heikkenemisenä tai jopa katoamisena, on vaikeasti estettävissä vain luonnonsuojelulainsäädännön keinoin” (30). Voimassa olevan lain toimivuusarvioissa on korostettu, että luonnonsuojelulakia tulisi valmistella yhteydessä muuhun lainsäädäntöön niin, että muodostuu toisiaan täydentävä kokonaisuus (32-33). Vaikka toimivuusarviot ovat muodostaneet lakiehdotuksen laatimisen “keskeisen pohjan” (33), tämä tärkein näkemys ei siihen heijastu.

Lisääntyvä ja syventyvä tieto luonnon monimuotoisuuden merkityksestä ja moniulotteisuudesta osoittaa, että pelkät perinteiset suojelukeinot eivät riitä. Ympäristö- ja luonnonsuojelulainsäädännössä ja läpäisevästi kaikessa luonnonvarojen käyttöön liittyvässä lainsäädännössä lähtökohdaksi olisi otettava ne ekologiset reunaehdot, joiden puitteissa inhimillisen hyvinvoinnin luominen ja ylläpitäminen on mahdollista. Nämä reunaehdot rapautuvat nykyisellään yhä pahemmin, vuosi vuodelta. Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja elvyttämisen kannalta tämä tarkoittaa, että lainsäädännön lähtökohdaksi olisi otettava pysyminen luonnonvarojen käytön kestävässä laadullisissa ja määrällisissä rajoissa.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja elvyttämisen lisäksi on pyrittävä parantamaan luonnonjärjestelmien mukautumis- ja sopeutumiskykyä (resilienssiä) niissä väistämättömissä muutoksissa, joita ilmastonmuutos tuo parhaimmassakin mahdollisessa tulevaisuudessa. Tämä vain entisestään lisää tarvetta laajentaa toimintaa perinteisen suojelun ulkopuolelle, sillä ekologinen resilienssi vaatii “ylijäämää”, joka toimii paitsi puskurina muutoksille myös tarjoaa pohjan tulevaisuuden uudelle monimuotoistumiselle moniulotteisen ympäristökriisin uhatessa. Tämän aikakauden luonnonsuojelulain tavoitteena tulisi olla lähivuosikymmenien siirtymäkauden mahdollistaminen: yhtäältä pysäytetään luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen riittävän nopeasti ja toisaalta turvataan ekologisten järjestelmien toiminnallisuuden säilyminen yllättävien ja nopeiden ympäristömuutosten aikakaudella. Tähän käsillä oleva hallituksen esitys ei tarjoa riittävästi eväitä.

Kunnioitavasti,

BIOS-tutkimusyksikkö

BIOS on itsenäinen monitieteinen tutkimusyksikkö, joka tutkii ympäristö- ja resurssitekijöiden vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan - talouteen, politiikkaan, kulttuuriin - ja kehittää päättäjien ja kansalaisten ennakointikykyä. BIOS pyrkii tutkimustyöllään tukemaan ekologisen jälleenrakennuksen edellytyksiä Suomessa ja maailmassa.